Copenhagen

TUGG-TOBAK

Gjord af den mest utvalda, rika, saftiga bladtobak — garanterad absolut ren.

Detta är asken, som gifver eder världens bästa tuggtobak.

HOS ALLA HANDLARE.

VILDMARKEN

Av UPTON SINCLAIR

(Forts. fr. föreg. n:r.)

En hel timme innan de resande uppnådde staden, hade de börjat lägga märke till förvånande förändringar i atmosfären. Det blev mörkare och mörkare, och gräset på marken syntes bli mindre grönt. För varje minut som tåget rullade fram, blev föremålens färg mörkare. Åkerfälten hade blivit förtorkade och gula, landskapet avskyvärt naket. Och på samma gång som röken tjocknade, började de lakttaga en annan omständighet, en sällsam, stickande lukt. De voro ej säkra på, om denna lukt var obehaglig. Somliga påstodo kanske, att den var vämjelig, men som deras luktsinne var outvecklat, voro de blott ense i den punkten, att den var egendomlig. Där de nu åkte, kände de livligt, att de voro på väg till härden för denna lukt — att de färdats hela vägen från Lithauen och dit. Den var nu icke längre något avlägset och matt, som de insopo med andedräkten, de kunde bokstavligen smaka den, likaväl som lukta den — de kunde nästan taga på den och undersöka den på lediga stunder. Det var en elementär lukt, rå och skarp; den var fet, nästan från, retande och stark. Några insopo den som ett berusningsmedel, andra förde sina näsdukar till ansiktet. De nya immigranterna voro ännu inbegripna i att smaka på lukten, uppfyllda av undran, då spårvagnen plötsligt stannade, bakdörren rycktes åt sidan och en röst skrek: "Slakterierna!"

De lämnades, stående vid gathörnet, stirrande omkring sig; nedåt en sidogata voro två rader av tegelstensbyggnader och mellan dem en utsikt; ett halvt dussin skorstenar, smala som den smalaste byggnad, nående upp i himlen och utspyende ett halvt dussin pelare av rök, tjock, oljig och svart som natten. Denna rök måste hava kommit från världens medelpunkt i jordens inre, där tidsåldrarnas eld ännu glöder under askan. Den kom som om den själv satt sig i fara, drivande allt framför sig, en beständig explosion. Den var outtömlig; man stirrade under väntan att få se den sluta, men alltjämt rullade den ut i stora strömmar. Den spred sig i väldiga moln i höjden, vilka vredo sig i vågor. Därpå förenade sig dessa i en enda jätteflod, som drev bort på himlen och bredde ut en svart mantel så långt ögat kunde nå.

Sällskapet blev sedan varse ett annat fenomen. Detta var i likhet med lukten något elementärt. Det var ett ljud — sammansatt av tiotusen småljud. Till en början lade man knappt märke därtill — det sjönk i ens medvetande som ett obestämt buller, en oro. Det liknade binas surrande om våren, suset i skogen; det gjorde intryck av ändlös verksamhet, av dånet av en värld i rörelse. Endast med ansträngning kunde man få en föreställning, att detta ljud härledde sig från djur, att det var det fjärron bölandet av tiotusen nötkreatur, det fjärran grymtandet av tio tusen svin.

De skulle haft lust att följa den riktning varifrån ljudet kom; men ack, de hade ingen tid till äventyr just nu! Polisen vid gathörnet började taktlaga dem, och så satte de av, som vanligt gatan uppför. Knappt hade de emellertid kommit till nästa tvärgata, förrän Jonas hördes uppgiva ett rop och ivrigt började peka tvärs över gatan. Innan de andra kunde gissa sig till vad han menade med sitt andlösa utrop, var han borta, och de sågo honom stiga in i en butik, över vilken var anbringad en skylt: "J. Szedvilas, Delikatessaffär." När han kom ut därifrån, var han åtföljd av en mycket kraftig herre i skjortärmar, som voro försedda med upp till armbågarna räckande manschetter, samt med et förkläde. Han höll Jonas i båda händerna och skrattade muntert. Då erinrade sig plötsligt Teta Elzbieta, att Szedvilas varit namnet på den mystiske vän, som förvärvat förmögenhet i Amerika. Att finna, att han blivit rik på delikatessaffär, var en särskild lyckträff vid detta tillfälle; ty oaktat det var långt lidet på förmiddagen, hade de ännu icke frukosterat och barnen började jämra sig.

Detta var det lyckliga slutet på en bedrövlig resa. De båda familjerna föllo bokstavligen varandra om halsen — ty många år hade förflutit sedan Jokubas Szedvilas träffat någon människa från hans hembygd i Lithauen. Innan halva dagen förgått, voro de vänner för livet. Jokubas kände till alla fallgroparna i denna nya värld och kunde utreda alla dess mysterier; han kunde säga dem vad de måste göra vid olika oförutsedda tillfällen, och vad som var viktigare än allt annat — han kunde säga dem vad de nu skulle göra. Han skulle föra dem med sig till Aniele, som hade ett kosthus på andra sidan slakterierna. Gamla fru Jukniene, sade han, hade inga vad man kunde kalla utsökta bekvämligheter, men vad hon hade kunde ju gå an för tillfället. Härvid skyndade Teta Elzbieta att invända, att ingenting kunde vara för billigt för att tillfredsställa dem just nu, ty de voro alldeles förskräckta över de summor, de haft att utbetala. Några få dagars praktiska erfarenhet i detta land med höga löner hade varit tillräckligt för att klargöra för dem det gymma faktum, att det också var ett land med höga priser, och att här vore en fattig människa nästan lika fattig som i vilket som helst hörn av jorden. Så försvunno i en natt alla de drömmar om rikedom, som förföljt Jurgis. Vad som gjort upptäckten ännu mera smärtsam var, att de efter amerikanska prisförhållanden gjorde av med pengar som de förtjänat efter hemlandets löneskala — och så hade de i verkligheten blivit uppskörtade av världen! De två senaste dagarna hade de mäst döma sig själva till svält; det kvalde dem att betala de priser, som på tågen och vid stationerna begärdes av dem för livsmedel.

När de nu sågo änkan Juknienes kunde de endast rygga tillbaka. På hela sin resa hade de aldrig sett något så uselt som här. Aniele hade en 4-rumslägenhet i den röra av tvåvånings trähus, som ligga "bakom slakterierna". Där voro fyra sådana lägenheter i varje hus, och var och en av dessa fyra var ett "kosthus", tillhärbergerande av utlänningar — lithauer, polacker, slovaker och böhmare. Somliga av dessa kosthus innehades av enskilda personer, andra voro kooperativa företag. I medeltal bebddes varje rum av ett halvt dussin kostgångare, hela lägenheten av femtio eller sextio. Var och en bestod sig med egna bekvämligheter — d. v. s. en madrass och några sängkläder. Madrasserna utbreddes i rader på golvet — och i rummet fanns sedan endast plats för en järnkamin. Det var visst icke ovanligt, att två män ägde gemensamt samma madrass, då den ene arbetade på dagen och begagnade den på natten och den andre, som var ute på arbete om natten, begagnade den på dagen. Ganska ofta hände det, att vården på stället hyrde ut samma bädd till två omgångar sovgäster.

Fru Jukniene var en torr liten kvinna med ett skrynkligt ansikte. Hennes hem var över all beskrivning smutsigt. Man kunde omöjligt gå in genom dörren på framsidan för madrassernas skull, och när man försökte komma in bakvägen, fann man, att hon kringgärdat största delen av den därvarande verandan för att bereda plats åt hennes höns. Titt och tätt skämtade kostgångarna med Aniele och sade, att hon rengjorde huset genom att släppa hönsen lösa i rummen. Utan tvivel hölls härigenom ohyran borta, men det syntes i betraktande av omständigheterna troligt, att den gamla frun begagnade metoden för att få föda åt hönsen snarare än att få städat i rummen. Verkliga förhållandet var, att hon övergivit tanken på att göra någonting alls rent, plågad som hon var av reumatismen, vilken åkomma hållit henne fjättrad i ett hörn av hennes rum över en vecka, under vilken tid elva kostgångare, som häftade i betydande skulder till henne, beslutat söka ny anställning i Kansas City. Det var i juli månad och fälten voro gröna. Man såg aldrig några fält och inte något annat grönt heller i Fiskpackarstaden. Men man kunde gå ut på järnvägslinjen och "vara passgångare", som uttrycket hette, se på landet, taga sig en lång vilotid och då och då en behaglig tripp på godsvagnarna.

Sådant var det hem, i vilket de nyanlände vläkomnades. Det fanns intet bättre att få — ingenting tjänade det till att se sig om efter ett bätre; ty fru Jukniene hade åminstone ett rum för egen och sina tre små barns räkning, och nu erbjöd hon sig att dela detta med sällskapets äldre och yngre fruntimmer. De kunde skaffa sig sängkläder i en bod med begagnade varor, förklarade hon; för resten behövde de inga alls, ty vädret var så varmt — sådana nätter som denna kunde de ju saklöst sova på trottoaren, såsom nästan alla hennes gäster plägade göra. "I morgon", sade Jurgis, när de blivit ensamma, "i morgon går jag att få mig arbete, och kanske Jonas också får sysselsättning. Sedan kunna vi förskaffa oss egen bostad."

Senare på eftermiddagen gingo han och Ona ut på en promenad för att se sig omkring och skåda mera av det distrikt, som skulle bliva deras hem. I detta distrikt, "Bakom slakterierna", lågo de jämmerliga tvåvånings trähusen spridda på längre avstånd från varandra, och där voro stora öppna vidder, som skenbarligen blivit förbisedda vid den stora stadsolyckan då denna spred sig över präriens yta. Dessa öppna platser voro övertäckta med gyttja och gulaktigt ogräs, som dolde oräkneliga somatburkar; och där lekte oräkneliga barn, som under skrik och improviserade slagsmål jagade varandra hit och dit. Det mest galna beträffande denna trakt var antalet barn. Man kunde tänka, att en massa skolbarn just nu voro ute och lekte, och först efter ett noggrannare aktgivande var man i stånd att konstatera, att där inte fanns någon skola alls, utan att dessa barn tillhörde grannskapet — att det fanns så många barn i varje kvärter i Fiskpackarstaden, att ingenstädes på gatorna där kunde häst och vagn komma fortare fram än i skritt!

Det kunde i alla fall icke gå fortare på grund av gatornas beskaffenhet. De, vilka Jurgis och Ona passerade, liknade mindre gator än en topografisk miniatyrkarta.

Gångbanan låg vanligtvis flera fot lägre än husens nivå, och dessa voro ibland förenade genom höga brädställningar att gå på. Där fanns ingen stenläggning — utan berg, dalar, floder, gropar, diken och stora hålor fulla av stinkande, grönt vatten. I dessa pölar lekte barnen och rullade omkring i gatsmutsen. Här och där såg man dem gräva i smutsen efter troféer som de stött på. Man undrade över allt detta, liksom man undrade över flugsvärmarna, som svävade över scenen och bokstavligen gjorde luften svart, samt över den starka, stinkande lukten, som angrep ens näsborrar, en liklukt från allt dött i universum. Detta tvingade besökaren att fråga efter orsaken — och traktens invånare förklarade lugnt, att allt detta var "gjort" land, och att det blivit "gjort" därigenom att det använts som avstjälpningsplats för allt avskräde från staden. Efter några år skulle den obehagliga verkan härav försvinna, sades det; men under tiden, i varmt väder — och särskilt när det regnade — voro flugorna särdeles besvärliga. "Är det icke ohälsosamt?" kunde en främling fråga. Och invånarna skulle svara: "Möjligen, men det är ingenting att fästa sig vid."

Ett litet stycke därifrån, och Jurgis och Ona kommo med vidöppna ögon och högligen förundrade till en plats, där man höll på att "göra" mark. Här var en stor fördjupning, ungefär så stor som två stadskvarter i fyrkant. En lång rad av vagnar, fyllda med avskräde, syntes därnere. Från platsen utströmmade en lukt, för vilken det icke gives något anständigt uttryck; och där funnos hoptals med barn, som från dagningen till mörkrets inbrott petade i avskrædeshögarna. Ibland brukade besökare från packerierna vandra ut för att taga denna "avstjälpningsplats" i betraktande; de brukade då stå och överlägga, huruvida barnen själva åto upp de djurrester, de påträffade, eller samlade upp sådana till föda åt hönsen därhemma. Klart är, att ingen brydde sig om att gå ned i den stora gropen för att taga reda på saken.

Bortom denna avstjälpningsplats låg ett stort tegelbruk med rykande skorstenar. Först upptogs leran och därav gjordes tegel, sedan fyldes gropen med avskræde, något som syntes Jurgis och Ona vara ett lyckligt funnet arrangemang, karaktäristiskt för att sådant överraskningarnas land som Amerika. En bit där bakom var ett annat stort hål, som ännu icke blivit fyllt efter utgrävandet. Detta hål innehöll vatten, och hela sommaren stod det där och filtrerades på stället i leran, ruttnade och kokade i solbaddet. När så vintern kom, var det en och annan som här sågade is och sålde den till stadsborna. Detta tyckte nykomlingarna också vara ett ekonomiskt arrangemang, ty de læste icke tidningarna, och deras huvuden voro icke fullproppade med bekymmersamma tankar på "bakterier".

De stodo ännu kvar på denna plats, när solen gick ned över skådespelet. Himlen i väster färgades blodröd och hustaken glänste som eld; men Jurgis och Ona tänkte icke på solnedgången — de vände ryggen åt väster. Alla deras tankar gællde Fläskpackarstaden, som de så tydligt kunde se på avstånd. Raden av byggnader skar skarpt och svart av mot himlen; här och där reste sig ur massan de stora skorstenarna, med rökfloden strömmande bort till världens ända. Denna rök gav nu ett tillfälle till färgstudier; belyst av solnedgången, var den svart, brun, grå och purpurröd. Man såg ej längre osnyggheten på denna plats — i skymningen framtrollades här en vision av kraft. För de två, som stodo dær och väntade medan mörkret skingrade visionen, syntes den som en underbar dröm; den talade om människokraft, om stordåd, om sysselsättning för tusen sinom tusen människor, om gynnsamma tillfällen och frihet, om liv, kärlek och glädje. När de arm i arm gingo hem, sade Jurgis: "I morgon skall jag gå dit och få arbete."

TREDJE KAPITLET

I sin egenskap av delikatesshandlare hade Jokubas Szedvilas många bekantskaper. Bland dem var en av de hos Durban speciellt anställde polismannen, vilkas åliggande det ofta var att utvælja män, som voro särskilt lämpliga för en viss sysselsättning. Jokubas hade aldrig gjort ett försök i den vägen, men han uttalade sin bestämda övertygelse, att han genom denne man skulle skaffa plats åt någon av sina vänner. Efter överläggning beslöts, att han skulle göra ett försök med gamle Antanas och Jonas. Jurgis litade fast på sin egen förmåga att själv, utan bistånd av någon annan, skaffa sig arbete.

Såsom vi förut nämnt, hade han icke misstagit sig hærutinnan. Han hade gått till Browns och ej behövt vänta längre än en halv timme, då en av basarne lade märke till hans gestalt, som höjde sig över mängden, och gav honom en vink. Det samtal, som följde, var kort och rakt på sak.

"Talar engelska?"

"Nej; lithauiska" (Jurgis hade omsorgsfullt lärt sig detta ord).

"Arbete?"

"Ja". (En nick).

"Arbetat här förut?"

"Förstår inte".

(Tecken och gester från basens sida; från Jorgis sida kraftiga skakningar på huvudet).

"Skyffla tarmar?"

"Förstår inte." (Flera skakningar på huvudet).

"Zarnos. Pagaikszlis. Szluota!" (Efterhärmande rörelser).

"Ja."

"Se där dörren. Durys?" En utpekande rörelse).

"Ja".

"I morgon klockan sju. Förstår?? Rytoj! Prieszpietys! Septyni!"

"Dekui, tamistai!" (Tack, min herre). Det var allt. Jurgis avlägsnade sig; med ett plötsligt brus ryckte den fulla verkligheten av hans triumf honom med sig, han utstötte ett skrik, tog ett hopp och började springa. Han hade ett arbete! Han hade ett arbete! Och han skyndade hem som buren av vingar och rusade in i huset som en cyklon, till fasa för de talrika inhysingar, som nyss kommit in för att njuta sin sömn på dagen.

(Forts.)

ORDET FRITT

(Forts. å sid. 3)

och mr Charley Erickson med flera, att jag önskade er i den lagstiftande församlingen. Om ni då komma in i parlamentet, så får ni framför allt inte glömma Carrick & Co. i Port Arthur, Ont., så att dessa inte få för långa tyglar med att "runna" sina arbetare och själva draga vinsten, så vi nödgas kalla dem för blodsugare och kapitalistbaroner.

Ursäkta får jag lov att fråga, hur det är fatt med Vasa Orden. Vi svenskar göra ju anspråk på att vara bildat och civiliserat, för att inte säga i sjunkande tillstånd.

Vänligen

Pajas.

TYCKER OM TIDNINGEN

Ärade Redaktör!

Hav tack för Eder tidning, som kommit mig tillhanda för en tre och fyra nummer tillbaka, utan att jag varit prenumerant av densamma. Jag vill härmed bifoga en postanvisning å $1.50 som prenumerationsavgift för ett år, och hoppas jag, efter detta få vara läsare av Eder goda tidning, samt rekommendera den till mina vänner.

Högaktningsfullt

Eric E. Peterson.

ALBERTA-BREV

Herr Red.!

Härmed inneslutes $2 för tidningen. Den är mig en kär vän. Jag tycker utmärkt bra om den, och en sådan tidning bör hava allas understöd.

Även Ordet Fritt är bra. Om lite gräl kommer in, så finner den, som följer med, vem som har rätt. Vad som sårar mig är när redaktören blir anfallen och illa tilltygad. Men en glädje är att se att han tager det hela med lugn och med saktmod och till sist blir segervinnare och sköter om tidningen med heder. Så fortsätter tidningen i denna form, så kommer den att följa mig vart jag går.

Canada skall jag lämna så snart jag kan. Sista sommaren nästan förde de mig till graven. Mina pojkar fick fribrev från militären, så länge de farmade, men det räckte icke längre än till maj. Då måste de lämna plogen och gå och det åstadkom tårar och sorg. Nog var det smärtsamt att lämna dem. Icke hade jag haft råd giva dem skola och sådana har alltid hårt. Det kan bli lättare för en som är skolad att någon gång få litet bättre.

Jag lämnar denna skrivelse i redaktörens hand att handla efter gottfinnande.

En tidningens läsare från dess begynnelse.

SYROR I MAGEN FÖRORSAKA DÅLIG MATSMÄLTNING

Åstadkomma gas, magsyra och smärta. Hur det botas.

Medicinska auktoriteter uppgiva, att nästan nio tiondelar av alla fall av magkatarr, dålig matsmältning, magsyra, halsbränna, gas, uppsvälld mage, äckel, o. s. v., härleda sig från ett överskott av hydroklorsyra i magen och icke såsom mången tror i ne brist på de vaxter som skola åstadkomma matsmältningen. Den ömtåliga magbinnan irriteras, matsmältningen fördröjes och födan surnar, förorsakande de obehagliga symptom som äro så välbekanta för en var som har dålig matsmältning.

Artificiella matsmältningsmedel äro icke behövliga i sådana fall och kunna göra verklig skada. Försök att lägga bort sådana och skaffa er i stället från närmaste apotekare några öns Bisurated Magnesia samt tag ett tesked i ett kvarts glas vatten rätt efter måltiden. Detta lugnar magen, hindrar bildandet av syra i överskott, och det blir ingen magsyra, gas eller smärta. Bisurated Magnesia (i pulver eller tablettform — aldrig likör eller mjölk) är oskadlig för magen, billig och är den mest verksamma form av magnesia för matsmältningens reglering. Det begagnas av tusentals personer som njuta av sina måltider utan någon mera fruktan för dålig matsmältning.

FRÅN BROCKINGTON, SASK.

Den 6 mars 1919.

Ärade red. av S. C. T.!

Jag får härmed sända in min avgift för Eder tidning ($5), som synes mig vara den bästa och mest intressanta svenska tidning i mitt hus att läsa. Jag vill ej vara den förutan för flera gånger det pris den kostar, ty den är den enda tidning här i Canada, värd att läsa och mycket intressant. När posten kommer, så är det första jag gör att titta i min goda tidning och sticker mina brev i fickan för en stund. Man kan ösa mycket ur den svenska brunnen, den sinar ej så fort. Och än en gång: giv våra tidningar det understöd, de behöva, och jag är säker om de skola göra sitt för svenskans bibehållande. God fortsättning tillönskas Eder av en trogen läsare.

C. O. Sandberg.

FRÅN KAMLOOPS, B. C.

Den 20 mars 1919.

Mr. Brown!

Nu har jag funnit en man till, som tycker om att läsa S. C. T. Jag gav honom mina tidningar, sedan jag läst dem, och det var icke länge förrän mannen ifråga kom och bad mig sända för en tidning åt honom. Jag gör allt jag kan för att få Eder goda tidning spridd. Jag brukar säga: En S. C. T. i varje hem, och en "Appeal to Reason" i varje rum, så är det nästan allt en arbetsman behöver för sitt andliga uppehälle. Jag har just i dag sänt efter 40 nummer av Appeal to Reason, som jag skall så ut bland syndare. Vi behöva en väckelse ganska väl härute också. Jag vet nog, att en del utsäde faller på hellebergen, och bland ogräs, men det är alltid något frö, som faller i den goda jorden, och bär frukt.

Albert Plym.

FRÅN YOUNG, SASK.

Ärade redaktör Brown!

Jag kände mig riktigt tacksam, när jag fick se i Ordet Fritt **Obesvarade tankar** av Jan E. Janson. Ja, i sanning världsprästerskapet har alltid följt samma princip från Judakyrkan Anno Domini 30 a 37. Jag vill här citera en biskops korta men viktiga ord. The following is from the Per. of the Rt. Rev. Chas. D. Williams, Protestant Episcopal Bishop of Michigan: "It is an appalling thought that the church should have had a part in the crime of calvery, and yet it did, and that the chief part. The ecclesiastical mind is a closed mind —and there is nothing it resents so mutch, as being pried open to receive a new idea". Och när vi se att kyrkan bortgått från sin ursprungliga internationella ställning som omskrives i Apostlagärningarna, som är den sanna Krina kyrkohistorien, är det att undra över att hon i sin uppnådda ställning nu är ärad och i sin tur gör förföljelse emot sina bröder, människor, som äro * * * studenter, * * * fredsvänner och 'socialister. Dessa hava mera eller mindre påtagit sig att följa de eftersträvansvärda ideal, som Jesus av Nasareth i ord och gärning lärde.

Ja, och hjälpen till Indien, det var riktigt skrivet, herr Sjöberg. Detta är just vad de flesta människor skulle vilja säga ut men kanske likt mig själv skulle ha svårt att finna ord att sammansätta meningen. Den gode mannen A. P. Franklin, som är svensk borde enligt svensk sed vända sig till staten som har makten att hjälpa, där nöden är så stor. Så äro allmosor till skada men ej till gagn. Dessa stackars Bhiler äro ju British subjects lika väl som jag är. Och Britannniens arm är ju mäktig. Världshaven äro dess vägar och Australien har visst massor med vete på lager. Så bröd och utsäde borde ej fattas borgare i ett land där solen aldrig går ned.

Carl J. Gotthald.

FROM EDBERG, ALTA.

March 27, 1919.

S. C. T. and its Dear Editor:—

I am sending you a post card of my farm which is located one and three quarter of a mile from Edberg. This place was homesteaded by me in the year 1900. I erected my first buildings built of logs 1901 and entered my actual residence, same year which have been continuously occupied by me to present date. I entered the so called mixed farming and gradually increasing the same from year to year. I also entered in public affairs in the year 1909 and later on in same year I was appointed Justice of the Peace which office of legal duty I have conducted to the best of my knowledge and ability in my power, and to the wellfare of my people and District. In year 1910 I took over the agency for Massey Harris Farm Implements which I devote part of my time to. Year 1918 I was appointed Notary Public which office I will satisfactory fulfil as far as my power will allow.

I also carries on Real Estate and Fire and Life Insurance as well as companies funds to loan. But many, many a dreary weary hours have I got over. Many a mental or bodily annoyance forgotten, by help of the tragedies and comodies of our dramatists and novellists. Many a trouble has been soothed by the still small voice of the moral philosopher; many a dragonlike care charmed to sleep by the sweet song of the poet; for all which I cry incessantly, not loud, but in my heart. Thanks and honor to the glorious of the press, now in use by Svenska Canada-Tidningen and its Editor.

My letter is rather long so I will have to stop, but hope to come again. With best wishes for S. C. T., its Editor and Readers.

I remain yours truly

Chas. J. Johnson.

P. S.

I am a reader to S. C. T. every week, but I am not a subscriber. I may have the honor to read this letter in your paper if you prefer.

FRÅN ROCHESTER, MINN.

Den 24 mars 1919.

Ärade red. av S. C. T.!

Har länge tänkt skriva men har aldrig blivit av och det har sina skäl, men största orsaken är, att jag var utan ämne. Men det finns ju riktigt kloka män som skriver bitar utan rubrik och ingen text. Varför kan då ej jag göra sammaledes? Har nu en längre tid läst Canada Posten, vilket jag sällan brukar göra, men jag har nu haft så mycket tid och ej något arbete och det är mycket som jag skulle ha velat försöka att giva ett svar på, men det skulle bli alldeles för långt, och jag vet att vår gode Red. Brown ej tycker om långa brev, allra helst när texten felar. Det fanns ett brev i Canada Posten för ej värst länge sedan från Kipling, Sask. Han beklagade, att han blivit kallad "substitute" och därtill vill jag svara, att så länge ni är och gör som ni gjort en längre tid, så kallar jag er så. Det enda som fallit Er i smaken är bibeln, katekesen, o. s. v., allt annat vad som är gott för oss, det arbetar Ni emot. Jag skall här uppräkna något, som jag vet med bestämdhet, att Ni agiterat emot, icke arbetat, ty ni har ej tid därtill. 1) Goodtemplarlogen, 2) Nationalbiblioteket. Till sist säger ni, att C. P. är uppmuntrande. Är detta ej nog bevis, att ni ej är värd att bli kallad något annat än substitute. När en man vid er ålder, som skulle veta bättre, agiterar mot så ädla syften. Nog om detta. Den där förargliga J. J. Jag fick ej se den kolportören, när jag var i Winnipeg och det var nog bra både för Dansken och mig. Jag skulle ha gjort som Ludde ville hava gjort eller vad han ville Charley Erickson skulle göra. Jag har nu sett den så mycket omtalade Charley. Jag var i Winnipeg på L. B. Tegnérs årsmöte och såg många fler som jag önskat se. Fick då min önskan uppfyld, och det var rediga gubbar allihopa.

Nu till sist en fråga till J. J.: Vad "business" har ni med svenskarne och deras görande? Försöker ni reformera eller splittra? Jag förstår ej vilketdera. Ni är så god att utdela "råd". Mottag ett råd av mig: Far hem till Danmark och låt oss svenskar vara ifred för er oförskämda och skändliga skrivning. Vad har S. C. T. och Red. Brown gjort Er för illa. De ge Eder ej så stor uppmärksamhet eller bevärdigar Er med ett svar. (They consider where it come from). Det är ett stort hus ett stycke utom staden som Ni skulle passa att vara och hava dem som äro där före Eder till åhörare. Ni kanske har litet mera vett än de andra men ytterst lite.

Nog om detta. Säg att A. J. Carlson ej fick sitt senaste brev i tidningen och det var ganska rätt av Red. Brown att neka och ej uppröra någon mer "dynga".

Får nu sluta för denna gång med många kära hälsningar till alla tidningens läsare och läsarinnor.

Vänligen

"M. Luther".

P. S.

Bäste A. J. C. Sätt Ert brev i "Idog". Den tar nog in det.

FRÅN VANCOUVER, B. C.

Ärade Redaktör!

Hav rum för följande rader i S. C. T:s "Fria Ord".

För några månader sedan fick en man den goda idén att starta en svensk tidning här i Vancouver. Tidningen, vars namn nu är "Canada Tribunen", utkom till en början två gånger i månaden och såg då mycket lovande ut, att bliva en frisinnad och självständig nyhetstidning för svenskarne härute i västern. Fram på nyåret övergick den till veckotidning, och utkommer den nu tisdagar, varje vecka. Personen, som startade tidningen, har nu sålt densamma till ett annat tryckeribolag, och tidningen har en ny redaktör. Om personer läsa tidningen och taga aldrig så lite intresse i densamma, blir de med tiden mycket lärda historieberättare. Kommer det några nyheter i tidningen, så är det inte redaktörens fel, för jag har själv vid olika tillfällen varit inne på tidningskontoret med skrivelser, som jag skulle vilja haft tryckta i tidningen, men blivit nekad därtill. Olyckligtvis har jag ej haft något "pull" med tidningen och därför har mina artiklar ej varit värda deras tryckssvärta. Vi ha nu en mycket viktig fråga, vars lösning är av stor betydelse för oss svenskar i British Columbia. I denna fråga har tidningen varit till stor nytta, för olika personer, vilka varit fega nog att ej gå och skälla ned folk mitt upp i ansiktet. Om någon man här tror sig härstamma från de kungligas släktled, böra de försöka upplysa sina undersåtar på ett mera hederligt sätt, än vad hittills blivit gjort, om de tänka på att få bibehålla sin respekt och förtroende. Det har givits prov på icke blott här i Vancouver, utan på hela den Nord Amerikanska kontinenten att svenskarne bära hat och avundsjuka till varandra, för en eller annan orsak. Om någon person trör, han kan vinna fördel, genom att kasta dåliga beskyllningar på någon, så är han illa misstagen. Gören ett försök och ni skall finna, att det betalar sig bättre att vara vänlig mot alla. Det är lika lätt att arbeta för goda principer som för de onda. Därföre, lägg bort all er egenkärlek, hat och avundsjuka till varandra, samt öppna upp edra hjärtan och släpp in litet av den mänskliga vänlighetens solsken. Låt sanningen och goda handlingar alltid vara rådande ibland oss. Vi skola därigenom bliva i stånd att bygga upp sunda och kraftiga samhällen inom de olika svenska kolonierna här i Nord Amerika. Sammanslutning är makt, låt oss därför förena oss, och arbeta tillsammans för det sköna mål: Broderskap bland människorna.

Vancouver, B. C., den 20 mars 1919.

Eric E. Peterson.
160 Cornbie Street.

P. S.

Jag skulle önska det vore någon mer som ville skriva några rader och uttrycka sina tankar. — D. S.

PROTEST

Jag får på det kraftigaste protestera mot den ohemula insinuationen, som av Svenska Nationalbibliotekets styrelse i offentligt referat framkastats mot min fader, O. L. Holmgren, att han **utan anledning** (Det stod: utan **giltig** anledning. — **Red.**) skulle ha **svikit** bibliotekssaken. Med den kännedom jag äger om min faders varma intresse till bibliotekssaken samt hans arbete i över trettio års tid i liknande arbetarklassens intressen, såväl som hans motiv för sitt uttrade ur S. N. B:s styrelse, kan jag icke låta en dylik anklagelse gå opåtald, väl vetande att han själv ej kommer att bemöta den.

Styrelsen vet anledningen till mr Holmgrens resignation. Denna gjordes dock beroende på ett visst villkor, som det varit för styrelsen mycket lätt att i rättvisans namn bevilja. I stället ignorerade styrelsen detta villkor men vägrade godkänna resignationen. Då styrelsen således icke ens bemödade sig att undersöka villkoret förverkade den ju därigenom sin rätt att avböja resignationen.

Då mr Holmgren ansåg det oförenligt med sin heder att under sådana förhållanden kvarstå, är det ju tydligt att han på fullt lagligt sätt begagnade sig av sin parlamentariska rättighet att resignera och frånträda ledamotskapet.

Jag har avsiktligt avstått från att detaljera orsaker och förhållanden, blott framhållit den principiella sidan. Det återstår för styrelsen att offentliggöra en fullständig förklaring med beriktigande av sin ståndpunkt, eller i annat fall en fullständig upprättelse för ett anfall som han näppeligen kan anses vara förtjänt av.

Peterboro i mars, 1919

E. L. Holmgren.

I sitt resignationsbrev till Svenska Nationalbibliotekets styrelse uppgav mr O. L. Holmgren ingen orsak, varför han önskade lämna styrelsen. Styrelsen hade emellertid erhållit underrättelse, att mr Holmgren blivit så förbittrad på en styrelseledamot på grund av yttranden, som denne fällt i den Carlsonska polemiken, att han ej ville kvarstå i styrelsen. Denna polemik angick på intet sätt biblioteksstyrelsen, den rörde sig icke om biblioteket, varför detta icke kunde anses som **giltig** anledning att utgå ur styrelsen. Denna gick även så långt, att den utsåg en komité, som besökte mr Holmgren, och bad honom kvarstå. Men han uppställde — om vi icke missminna oss — det villkoret, att styrelseledamoten ifråga skulle återtaga sina yttranden i Carlsonska polemiken. Med dessa hade naturligen biblioteksstyrelsen intet som helst att skaffa, den hade ingen rätt att ens uppmana ledamoten att taga något tillbaka i denna polemik. Och denne, styrelseledamoten, ansåg sig tydligen haft rätt i de yttranden, han fällt om vissa ledande goodtemplares metoder. Biblioteksstyrelsen kunde emellertid icke blanda sig i den saken. För oss åtminstone förefaller det, som mr Holmgren i förbittring över en enskild persons yttranden ville hämnas på hela biblioteksrörelsen. Ordet "svika" kanske är starkt, men torde icke sakna berättigande. — **Red.**

PILES

DE FATTIGA ÄRO VÄLKOMNA O. ERHÅLLA SAMMA BEHANDSOM DE RIKA.

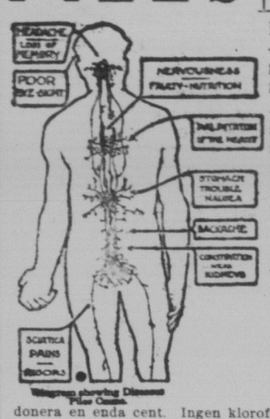

Förorsaka många sjukdomar — och ni kan taka alla möjliga patentmediciner, som pengar kunna köpa;

— eller ni kan använda alla salvor eller s. k. "pile cures" så mycket ni vill —

Dock skall ni ALDRIG bli av med sådana förhållanden, förrän eora piles dödats.

(Beviset för detta är, att ingenting, som ni gjort, har givit eder permanent lindring.)

VILL NI FÖLJA DETTA RÅD NU?

VI DÖDA OCH NATUREN BORTTAR permanent varje fall av piles, som vi behandla med en mild Elektrisk ström, eller ni behöver icke donera en enda cent. Ingen kloroform, morfin eller kokain nödvändiga. Ingen förlust av tid eller intagande av sängen. Från en timme i enkla fall till 10 dagar i mycket svåra fall nödvändiga för ÖNSKAT RESULTAT. Om ni ej kan komma tillskriv

DRS. AXTELL & THOMAS

503 Dept. N.

503 McGreevy Block, 158½ Portage Ave., Winnipeg, Man.

BLUE RIBBON TEA

Om ni telefonerar endast efter te utan att specificera BLUE RIBBON TEA kan eder handlare tro, att ni icke är så noga. Det betalar sig ej.

För den Bästa Behandling

samt skicklig och samvetsgrann Läkarehjälp rådfråga Dr. Leigh.

Dr. Leigh har gjort **Nerv-, Blod- och Kroniska Sjukdomar** till specialitet och har under sin 30-åriga praktik i Chicago behandlat och botat hvarje tänkbar form af dessa sjukdomar hos män och han har gjort sig berömd för sina kurer af de allra svåraste kroniska sjukdomsfall.

Behandlar pålitligt och framgångsfullt Nervös Svaghet, Hud- och Blod Sjukdomar, Katarr, Dyspepsi, Reumatism och alla sjukdomar i Bröst, Lefver, Njurar, Blåsa, Mage, Uringångarne och andra organ. Snart sagdt alla sjukdomar hos män behandlas och botas säkert och varaktigt enligt den mest framskridna och framgångsfulla behandlingsmetod och de bästa och verksammaste mediciner. **Ni kan lita på redbar och skicklig behandling** samt **de bästa mediciner och behandlingssätt.** Mitt arvode är så rimligt, att alla kunna draga nytta af min hjälp. All korrespondens på svenska och ansedd som privat. Mediciner sändas öfverallt.

Rådfrågning, personligen, genom bref eller fråglista, **är alldeles kostnadsfritt.**

Värdefull Läkarebok Fritt

"GODA RÅD" den berömda svenska boken, som Dr. Leigh skrifvit och som behandlar de flesta **sjukdomar hos män, och deras följder samt äktenskapet,** etc., borde läsas af män i alla åldrar. Boken, jämte fråglista, **sändes alldeles gratis och portofritt i slutet omslag till alla,** som insända namn och adress till

DR L. K. LEIGH, 177 No. State St., B 14, Chicago, Ill.

Kontorstid: Hvardagar 10-4; Söndagar 10-1. Måndags-, Onsdags- och Lördagsaftnar till 8.